

## ถ้ำนางคอย

ถ้ำนางคอยอยู่ที่บ้านผาหมู อำเภอร่องขวาง เป็นถ้ำธรรมชาติขนาดใหญ่ที่มีความสวยงาม มีชื่ออีกชื่อหนึ่งว่า ถ้ำนางคอย ปัจจุบันจึงมักนิยมเรียกว่า ถ้ำนางคอย ตัวถ้ำอยู่บนผาสูง ประมาณ 50 เมตร หน้าถ้ำมีลานหินกว้าง ตัวถ้ำมีความลึก ที่มีลักษณะยาวขนานไปในระดับพื้นดิน ประมาณ 150 เมตร กว้างประมาณ 20 เมตร ภายในถ้ำเป็นพื้นดินเรียบ บางตอนมีเหวลึกผนังถ้ำมี หินงอก หินย้อยที่สวยงาม ส่องแสงสะท้อนเป็นประกายระยิบระยับ เมื่อต้องแสงสว่างไปตลอดความ ยาวของถ้ำ เมื่อเกือบถึงปากสุดของถ้ำที่ทะลุมีทางออกกว้าง บริเวณกลางถ้ำมีหินงอกขนาดใหญ่มี ลักษณะคล้ายผู้หญิงอุ้มลูกไว้ในอ้อมแขน เรียกว่า นางคอย เป็นจุดสำคัญของถ้ำนี้

ณ ถ้ำแห่งนี้เองที่มีตำนานความรักระหว่างทหารต่ำศักดิ์กับเจ้าหญิง(เจ้านาง)สูงศักดิ์คู่หนึ่ง เรื่องมีอยู่ว่า เมื่อ พ.ศ.1700 อาณาจักรแสนหวีมีความเจริญรุ่งเรืองมาก(สันนิษฐานว่าแสนหวีในที่นี้ คือแสนหวีที่สิบสองปันนาหรือที่เชียงรุ่ง ไม่ใช่แสนหวีหลวงเมืองเงี้ยว) กษัตริย์ปกครองอย่างสงบ สุข พระองค์ทรงมีราชธิดาองค์หนึ่งมีสิริโฉมงดงามมาก มีน้ำพระทัยดี มีพระนามว่า เจ้าหญิง อรรณยูณี ครั้งหนึ่ง เจ้าหญิงได้เสด็จโดยขบวนรถแล้วเรื่อล่ม หัวหน้าฝัพายได้ช่วยเหลือเจ้าหญิงไว้ ได้ ทั้งสองจึงเกิดรักกัน จนเจ้าหญิงทรงครรภ์ พระราชบิดาทราบเรื่องก็ทรงพิโรธ จึงได้ขังเจ้าหญิง ไว้ แต่ฝ่ายชายก็หาโอกาสช่วยพาหนีลงมาทางใต้ โดยมีกองทหารไล่ตามอย่างกระชั้นชิด เมื่อมาทัน ที่หุบเขาแห่งหนึ่ง เจ้าหญิงถูกยิงด้วยธนู ฝ่ายชายจึงพาไปหลบซ่อนในถ้ำเพื่อรักษาพยาบาล เจ้าหญิง เห็นว่าทหารกำลังตามมา จึงให้ฝ่ายชายหนีไปก่อน และบอกว่าจะคอยฝ่ายชายอยู่ในถ้ำนี้ตลอดไป ถ้ำนี้จึงได้ชื่อว่า ถ้ำนางคอย หรือถ้ำนางคอย

อีกตำนานบอกว่า หัวหน้าฝัพายพานางหนีไปอยู่ในถ้ำ และออกไปหาอาหาร เเคราะห์ร้าย ทหารตามมาพบและจัดการสังหารเขาเสีย องค์หญิงรู้ว่าสามีคงเสียชีวิตแล้ว จึงตั้งอธิษฐานว่า จะรอ คอยให้สามีกลับมาตลอดไป ด้วยอาณูภาพสัจจะ นางจึงกลายเป็นหิน เงยหน้ามองปากถ้ำ รอคอยการ กลับมาของชายคนรักจนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้.